

Til
Justis og politidepartementet

Høringsuttalelse - "Økt bruk av konfliktråd".

Arbeidsgruppens rapport er gjennomgått av ansatte ved Konfliktrådet i Sør-Rogaland, og rapporten er lest med stor interesse.

Arbeidsgruppen, som har sett på økt bruk av konfliktråd, har i sitt sammendrag(02) side 12, bl.a. skrevet at de har sett på konfliktrådsordningen opp mot eksisterende system, og ønsker ikke at konfliktråd skal bli et nytt straffegjennomføringsorgan. Konfliktråd er heller ikke nå bare en etat for saksavvikling i straffesaker, men beveger seg inn på området "straffegjennomføring". Viss bekymringen ligger i at konfliktrådet skal endre for mye karakterer, og at det lavterskeltilbudet som mange fortsatt mener er ordningens fortrinn, så er det viktig å følge med på en utvikling i den retning, spesielt med tanke på nye områder som tillegges konfliktrådet. Organisatoriske endringer, utvidelse av saksområder, om saken avgjøres i konfliktråd eller om konfliktråd er et vilkår til dom, medvirker til at konfliktrådet endrer karakter, og det kan igjen bety at grunntanken bak konfliktrådsordningen blekner.

Arbeidsgruppen har vurdert om det er behov for jurist i Konfliktrådssekretariatet. Allerede i dag vil vi møte områder hvor det er nødvendig å få en juridisk vurdering/råd i saksbehandlingen, og med nye oppgaver vil behovet sannsynligvis øke. Om Sekretariatet bør styrkes med en stilling eller det er stilling som kan omgjøres, vil vi ikke uttale oss nærmere om.

Frivillighet:

Dette har alltid vært et viktig prinsipp, og ligger forankret i grunntanken bak konfliktrådsordningen, og i de fleste meglingsordninger. Familiemeglingsordningen har en tvunget meglingstime. Denne ordningen har nylig blitt evaluert(Sintef), men det tyder ikke på at tvunget megling (spesielt siden dette gjelder bare for en time) har spesielt positivt effekt med tanke på å begrense bruk av rettssaker i denne type saker.

Samtykker påklagede ikke til megling i en straffesak, velger vedkommende vekk konfliktrådsmedling. Det må få konsekvenser ved at saken blir fulgt opp på tradisjonelt vis. Begge parter må samtykke. Det kan være situasjoner hvor klager bruker denne mulighet å vise styrke eller hevne, men dette vil ikke være regelen.

Vil i likhet med arbeidsutvalget understreker behovet for at partene får tilstrekkelig med informasjon til å ta et reelt valg. Det bør gis obligatorisk opplæring i konfliktrådsordningen for politistudenter og i jusstudiet. Hovedregelen bør fortsatt være at det er politiet som innhenter samtykke, spesielt i straffesakene, og her er tjenestemennene spesielt sentrale.

Personlig deltagelse.

Arbeidsgruppen foreslår å gjøre unntak fra personlig oppmøte. Sammen med frivillighet har dette vært et sentralt prinsipp i konfliktråd. Det har etter hvert blitt vanlig at meglar/tilrettelegger har formøter med partene enkeltvis, men at de må møtes – ellers avsluttes saken. Sannsynlig er det administrasjonen som her vil stå overfor vanskelige skjønsmessige vurdering om det skal tillates at en part ikke møter . Mener at dette er noe at det som står svært sentralt, og medfører de gode resultater konfliktrådet har. Vi reagerer også sterkt på muligheten til å sende stedsfortreder eller også kunne ha med seg advokat. Dette vil fjerne oss fra det som nettopp er det vesentlig ved konfliktrådsmetoden. En løsning kan være at vedkommende har med seg en person de har tillitt til, for eksempel en familiemedlem eller venn. Dette fungerer bra i dag!

Utvalget omtaler offerløse saker – vi oppfatter dette slik at det ikke er noen klager i saken. Vi mener at det vil være personer som kan fungere som part/klager. Ved falsk legitimasjon kan det for eksempel være eier av utested, kommuneansatt når det er skadeverk på offentlig sted eller politi ved trafikksaker. Dette kan ivareta det direkte møtet.

Bruk av konfliktråd:

Siden konfliktråd i hovedsak ikke er ment brukt til ”gjengangere”, vil ungdom være en stor gruppe blant dem som får saken overført til konfliktråd – spesielt når det gjelder straffesaker. Etter det vi forstår er volumet på bøter stort –en reaksjon som oftest rammer foreldrene mer enn den det gjelder.

Statistikken for konfliktråd viser at sakstyper når det gjelder overførte saker, varierer en del, og er usikker på årsaken. Noe kan nok ha med kriminalitetsbildet, men mest sannsynlig med den skjønnsutøvelse som blir brukt. Er målet økt bruk, så må det klart frem i lover og retningslinjer.

Praksisen er også ulik fra jurist til jurist når det gjelder de som er under 15 år. Ofte er konfliktråd den eneste markering av uønsket atferd. Tidligere politiske føringer har vært at en ønsker en reaksjon på uønsket atferd også for de yngre, så kanskje burde det utformes klarer retningslinjer for oversendelse av disse sakene til konfliktråd. Vi erfarer at de fleste i denne gruppen møter i konfliktråd. Noen har en samtale hos politiet i forkant, eller møte til en bekymringssamtale eller hos barnevernet om de velger bort konfliktråd.

Konfliktrådet kan i en rekke saker avlaste politiet. Tenker her på trussel, sjikane, mobbing. mv. Noen har sammenheng med familiekonflikter, skolemobbing eller nabokonflikter. Vi erfarer at politiet henviser direkte (publikumsaker), men kanskje skulle dette fokuseres enda mer på.

Ved brudd på politivedtekter, f.eks skade på offentlig sted, drikking eller urinerer mv. , kunne konfliktråd være et alternativ . Mener konfliktråd er velegnet som et alternativ når besøksforbud vurderes evt. underveis eller skal avsluttes. Likens burde enkelte trafikksaker , spesielt i fht til unge være aktuelt. Enkelte bedragerisaker, som f.eks stikke fra besinregningen, forsynt seg av kassen på jobb mv.

Forlikrådet har en helt annen volum på sakstall. Noen saker vil også i dag være overlappende. Fordelen konfliktrådet har, er at vi kan bruke mer tid på prosesser, og saker som nabokonflikter, forbrukersaker, familierelaterte saker (for eksempel deling av boet etter samlivsbrudd eller dødsfall) helt klart kunne behandles i konfliktråd.

Norge ligger i forkant når det gjelder bruk av meglings/gjennomrettende prosesser. Tror det er vesentlig at de profesjoner som vil komme i den posisjon at de skal overføre saker til konfliktråd, får den nødvendige opplæring i sin utdannelse, og at det kanskje bør vurderes om riksadvokaten må utarbeide et nytt rundskriv. Vil se det som naturlig at skal bruken opp, så bør det på plass en rundskriv som er noe mer "dristig" enn det som er gjeldende.

Skal meglings og gjennomrettende prosesser inn som et eget fagområde på universitet og høyskoler, men ikke som en del av opplæringen til de som skal overføre saker, så kan det være starten på en egen profesjonsopplæring. Vet utvidelse av anvendelsesområdet, kan det være nødvendig å utvide med "ansattmeglere", evt. i kombinasjon med familiekoordinator, men da begynner en samtidig å bevege på grunnprinsippet – "legmannsprinsippet".

Retten til tolk:

Utgifter til bruk av tolk er økende, og med små budsjetter begynner dette å bli utfordrene. Kan dette posteres på regelstyrte tolke og oversettelsesutgifter, vil dette være veldig positiv for brukerne, da det må være viktig å unngå tolking av familie og venner.

Konfliktrådsmeglere:

Konfliktrådsmeglere er et høyt utdannet gruppe personer. Det betyr at nærmere 80% har utdannelse på høyskole/universitetsnivå, mot 29% i befolkningen ellers. Siden de ikke har meglings som et yrke blir de betegnet som legmenn, men de kan likevel være mer profesjonelle som meglere enn de som er meglere i kraft av sin profesjon.

Vi registrerer at det er noen grupper som arbeidsgruppen ikke mener burde være meglere, og nevner bl.a. politi – både tjenestemenn og påtale. Det er forståelig om de skulle megle egne saker, men ikke ellers. Som konfliktrådsmeglere vil meglers bakgrunn egentlig være uvesentlig. Vi er mer bekymret for maktbalansen på et meglingsmøtet om en eller begge parter får anledning til å stille med advokat. Vi kan vanskelig se for oss en advokat som en passiv tilskuer. Vi mener bare tilstedeværelsen i seg selv kan virke inn. Vi mener det er vesentlig å holde på at konfliktråd skal være et sted for dialog, og ikke gå i retning av en domstol, og med tillatelse til å ha med advokat, så vil det etter vårt syn være staket ut en slik kurs.

Mener at en skal holde fast ved at konfliktrådsmeglere skal ha en lokal tilhørighet, og at de skal søke på vervet i sin kommune, dvs. være registrert i folkeregisteret i den aktuelle kommunen. Det gjør at en kan få en lokal forankring gjennom oppnevning utvalg, hvor det er representant fra kommunen i utvalget. Det bør sørges for at kommunens representant får den samme møtegodegjørelsen her, som ellers når vedkommende møter i ulike utvalg i kommunen, og at det er kommunen som dekker dette, siden vedkommende er valgt av kommunestyret som kommunens representant. Foreslår at det i tillegg til en oppnevnt lokalpolitiker skal være en representant fra det lokale politi som møter i oppnevning utvalget, dvs., ikke slik som i dag at politiets representant er fast. I tillegg en ansatt i konfliktrådet. En slik forankring vil ikke hindre at meglere også kan megle i nabokommuner når det er hensiktsmessig., og meglere må være informert at det forventes at de meglere i andre kommuner også.

Vil også foreslå at det holdes fast ved klare prosedyrer for utlysning i dagspressen, søkerlister og intervjuing av oppnevning utvalet når nye meglere skal på plass..

Regler i fht til innhenting av politiattest for å sjekke vandel bør være klare. Det skal ikke være slik at vandel likevel blir sjekket av politiet – det bør være åpenhet om dette i fht til

kandidater. Mener at det bør fremgå en plikt for meglerne om det skulle skje noe i etterhånd som gjør at vedkommende ikke lenger har en politiattest uten anmerkning.

Ansatte må nødvendigvis kunne megle og være tilrettelegger for stormøter, og må ha metodisk kunnskap i den grad at de kan veilede meglerne. De må derfor også kunne ta saker for å få noe erfaring. Mener at det ikke skulle være nødvendig med oppnevning som megler i dette tilfelle. Regner med at en dommer som megler ikke blir spesielt oppnevnt som megler?

Vår erfaring er at de som ikke er egnet som megler, blir silt ut i forbindelse med intervju, og ikke etter grunnopplæring, slik det er anledning til. Meglerne bør ha et vern, slik at de ikke blir behandlet tilfeldig av ledelsen i konfliktrådet ut fra sympatier og antipatier, men en er heller ikke tjent med å ha meglere som listefyll eller som ikke fungerer.

Det kan være lenge å ha en megler på listen i 4 år, og som ikke fungerer. Kanskje kunne en form for sertifisering være en løsning, og at den var for 2 år av gangen, men med mulighet til forlengelse. Da gikk det an å sette sluttstrek om meglere ikke fungerte ut fra en del oppsatte kriterier nedfelt i det kvalitetssikringsdokumentet konfliktrådet har.

Vi ser allerede i dag konturer av at legmannsordning kan være sårbar. 160 nye får kurs pr. år, og det betyr en relativ stor andel nye til enhver tid. Det er mange som står på listen fordi en må ta høyde for stort frafall periodevis.. Det vil være saker det er vanskelig å avvikle fordi det er ikke meglere som kan megle på dagtid. Med tanke på utvidelse av ordningen til at alle konfliktråd skal ha Oppfølgingsteam, Ungdomsstraff mv. så kan det være nødvendig med å styrke legmannsordningen med "ansattmegler". Ansatte på kontoret i dag vil ikke kunne dekke opp for mer megling.. Mener likevel at dagens meglerordningen i hovedsak bør fortsette.

De aller fleste megler påtar seg ikke oppgaven pga økonomi, og sånn bør det fortsatt være. Meglerhonoraret bør likevel være på et nivå som gjør at meglerne føler seg verdsatt. Det burde lovreguleres at meglerne har rett til fri med lønn tilsvarende de regler det er for deltagelse i politiske verv.

Stavanger, den 01.03.12

Anne Lea
konfliktrådsleder

